

LIETUVOS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ, BIUDŽETINIŲ IR VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ PROFESINĖ SĄJUNGA

J.Jasinskio g. 9, LT-01111 Vilnius, mob. tel. +370 616 17 811, +370 686 37140

el.p. info@vtarnautojai.lt, www.vtarnautojai.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190778692

Vidaus reikalų ministerijai

2023-04-24 Nr.27

Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga teikia pastebėjimus, pasiūlymus Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto Nr.22-10549(2) pakeitimo įstatymo projektui. (Toliau projektas).

Projekte nebeliko pusiausvyros. Visa kas naudinga dirbančiajam (ypatingai vidaus tarnybos pareigūnų darbo apmokėjimo klausimai) išimta ir palikta tai, kas pareigūnui mažai reikšminga arba net blogina situaciją. Keletas pavyzdžių:

- **6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas.**

Pakeitimas numato pakeisti 9 straipsnio 2 dalies 3 punktą. **Iš esmės blogina esamą situaciją dirbančiajam.** Dabar redakcija tokia: *3) buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už tyčinės nusikalstamos veikos padarymą (išskyrus atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės, kai atsakomybės dienos nepraėjo 3 metai arba buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamos veikos padarymą ir paskirta baudžiamojo poveikio priemonė, ir nuo baudžiamojo poveikio priemonės įvykdymo dienos nepraėjo 3 metai.* Taigi, esama redakcija sako, kad esi nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jei esi atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už **tyčinės nusikalstamos veikos** padarymą ir numatytas baigtinis 3 metų terminas. Naują redakcija išplečia aplinkybes kada esi nelaikomas nepriekaištingos reputacijos įtraukiant ir visas kitas (neturinčias tyčinės veiklos požymių) nusikalstamas veiklas. Tai lems, kad pareigūną pripažinus padariusiu neatsargią nusikalstamą veiką, net jei jis teismo bus atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, jis bus atleistas iš tarnybos.

- **11 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas.**

(4. Kursantų statusas, mokymosi sąlygos ir *nusikalstama veika prarado pavojeingumą, ir atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės, kai paskirta baudžiamojo poveikio priemonė*) ir nuo atleidimo nuo baudžiamosios tvarka nustatomi statutinių profesinio mokymo įstaigų nuostatuose ir kituose teisės aktuose. Kursantai centrinės statutinės įstaigos vadovo nustatytais sąlygomis ir tvarka gali būti pasitelkiami statutinių įstaigų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms funkcijoms atlikti. **Kursantai jų pasitelkimo metu turi teisę statutinių įstaigų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose pareigūnams nustatytais atvejais ir tvarka panaudoti prievartą tik veikdami kartu su pareigūnais. Kursantai jų pasitelkimo metu įgyja ir kitas jiems pavestoms funkcijoms atlikti reikalingas statutinių įstaigų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas pareigūnų teises, pareigas ir įgaliojimus, kuriuos įgyvendina veikdami kartu su pareigūnais. Kursantų pasirengimas naudoti prievartos priemonės tikrinamas centrinės statutinės įstaigos vadovo nustatyta tvarka).**

Pakeitimas didina riziką, kad įstaigos pareigūnų trukumo klausimą spręs pasitelkiant patirties neturinčius kursantus. Tokia praktika neigiamai įtakotų kursantų mokymosi procesą ir didintų nelaimingų atsitikimų riziką.

- **13 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas.**

(2. Sprendimą dėl leidimo pareigūnui dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį priima pareigūnų į pareigas skiriantis asmuo pareigūno prašymu. Pareigūnų prašymai leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį nagrinėjami vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka, suderinta su teisingumo ir finansų ministrais. **Priimant sprendimą dėl leidimo pareigūnui dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį turi būti užtikrinama, kad nebūtų pažeisti šio statuto 46 straipsnyje nustatyti maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimai).**

Visiškai deklaratyvus papildymas kurio įgyvendinimui įstaiga priemonių neturi, nes negali suvaldyti kitoje darbovietėje priimamų sprendimų dėl darbo laiko ar viršvalandinio darbo. Atsakomybė kontroliuotis, kad būtų laikomasi statuto 46 straipsnyje nustatyto maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimų turi tekti pareigūnų pateikusiame prašyme leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį.

- **14 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas.**

Pareigūnams taikomi apribojimai. **1.** Pareigūnui draudžiama:

3) atstovauti Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių įmonėms, **įstaigoms ar organizacijoms**, užsienio valstybių **įmonėms**, institucijoms ar įstaigoms, **organizacijoms, tarptautinėms organizacijoms**, už Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybių įmonių lėšas vykdyti į užsienį, mokytis ar kitaip naudotis jų lėšomis; draudimas atstovauti užsienio valstybių institucijoms, ir įstaigoms **ar tarptautinėms organizacijoms** netaikomas į pareigas šiose institucijose, ar įstaigose **ar tarptautinėse organizacijose** pagal šio statuto 36 straipsnio 1 dalį perkeltam pareigūnui.

Kaip suprantame, profesinė sąjunga patenka po vieną iš šių sąvokų. Todėl pagal naują redakciją pareigūnui bus draudžiama būti renkamu (skiriamu) profesinės sąjungos organo nariu, taip pat draudžiama atstovauti profesinei sąjungai bei Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių tarptautinėms organizacijoms. Siūlome nurodyti, kad 24 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktai netaikomi profesinėms sąjungoms ir jų deleguotiems Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių organizacijų nariams.

Kategoriškai nepritariame, kad projektu būtų apribota pareigūno teisė atstovauti organizacijoms ir tarptautinėms organizacijoms. Tokia statuto redakcija neteisėtai apribojamos profesinės sąjungos narių (pareigūnų) teisės atstovauti profesinę sąjungą ir kitas organizacijas, kurias jie atstovauja profesinės sąjungos įgaliojimu.

- **17 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas.**

„1. Tarnybinio būtinumo atveju pareigūnas be jo rašytinio sutikimo gali būti perkeltas į kitas aukštesnes, lygiavertes arba žemesnes pareigūno pareigas toje pačioje ar kitoje statutinėje įstaigoje (padalinyje), priklausančioje tai pačiai statutinių įstaigų sistemai, ne ilgesniam negu 3 mėnesių **vienų metų** laikotarpiui. Bendras **Šioje dalyje nustatytais atvejais bendras** pareigūno perkėlimo į kitas **pareigūno** pareigas tarnybinio būtinumo atvejais be jo rašytinio sutikimo laikotarpis per 3 **5** jo tarnybos metus negali būti ilgesnis negu 6 mėnesiai **18 mėnesių.**“

2. Pripažinti netekusia galios 31 straipsnio 2 dalį.

2. Be rašytinio sutikimo pareigūnai pagal šio straipsnio 1 dalį perkeliama į tos pačios apskrities teritorijoje esančią statutinę įstaigą (padalinį).

Nepritariame 31 straipsnio 1 ir 2 dalies pakeitimams. **Tokia redakcija labai reikšmingai pablogina pareigūnų socialinę ir finansinę padėtį.**

- **23 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas.**

„43 straipsnis. Materialinės atsakomybės sąlygos ir žalos atlyginimo tvarka

1. Pareigūnai turi atlyginti savo neteisėta kalta veika statutinėms įstaigoms padarytą tiesioginę materialinę žalą (**toliau – žala**). 2. Pareigūnas atlygina visą šio straipsnio 1 dalyje nurodytą žalą, ~~jeigu ją padarė atlikdamas nustatytas funkcijas~~, tačiau atlygintinos žalos dydis negali viršyti 6 vidutinių pareigūno darbo užmokesčių, išskyrus atvejus, kai žala padaryta tyčia.

Nepritariame 43 straipsnio 1 dalies redakcijai. Išbraukus žodžius „jeigu ją padarė atlikdamas nustatytas funkcijas“, žalos atlyginimo reguliavimas apimtų ir ne darbo laiku pareigūno įstaigai padarytą žalą, kas turėtų būti sprendžiama civilinio proceso tvarka.

- **32 straipsnis 53 straipsnio pakeitimas.**

Naikinamas sakinyss: Ateinančių finansinių metų bazinis dydis, atsižvelgiant į praėjusių metų vidutinę metinę infliaciją (skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą), minimaliosios mėnesinės algos dydį ir kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui ir kitimui poveikį turinčių veiksnių įtaką, nustatomas nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje. Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje sulgytą bazinį dydį tvirtina Seimas. Jeigu nacionalinė kolektyvinė sutartis nėra sudaryta arba pakeista iki einamųjų metų birželio 1 dienos, ateinančių finansinių metų bazinį dydį Vyriausybės teikimu, įvertindamas ir atsižvelgdamas į šioje dalyje numatytas aplinkybes, tvirtina Seimas. Tvirtinamas naujas bazinis dydis negali būti mažesnis už esamą bazinį dydį, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyta tvarka nustatomos ir paskelbiamos išskirtinės aplinkybės.

- **33 straipsnis 55 straipsnio pakeitimas.**

Atsisakoma pripažinti, kad Lietuvos muitinės padaliniai iki 1991 m. rugpjūčio 23 d. dirbo identišškai ekstremaliose sąlygose kaip ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento struktūriniai padaliniai ir nepapildomas 55 straipsnio 1 dalies 7 punktas Lietuvos muitinės padaliniais.

Projektu iki 5 metų (buvo neterminuotai) apribojamas butpinigių mokėjimas.

Mūsų nuomone Vidaus tarnybos pakeitimo įstatymo projektas iš esmės atliepia tik įstaigų poreikius. Sugriežtinama eilė sąlygų darbuotojams (pareigūnams) ir padidinama įstaigų galia atleisti pareigūną arba be jo sutikimo perkelti į kitas pareigas. Nustatydamas sudėtingesnes (tiesiai sakant – smarkiai blogesnes) darbo sąlygas įstatymas nenumato jokių kompensacinių priemonių darbuotojams. Rengiant projektą buvo suderintos geresnės darbo apmokėjimo sąlygos, kurios iš dalies kompensavo griežtinimus, tačiau visa tai išimta.

Manome, kad ir įstatymo nuostatos numatančios galimybę tam tikrus klausimus suderėti šakos sutartyje gali būti profesinei sąjungai nenaudingos. Dabar deramasi visais klausimais ir nemažai susiderama net ir nesant tokių nuostatų. Gali nutikti taip, kad esant tokiam įstatymui bus pasakyta, kad galima susitarti tik tais klausimais kurie numatyti įstatyme.

Toki pateikto Vidaus tarnybos pakeitimo įstatymo projektą vertiname neigiamai. Šiame projekte numatyti pakeitimai blogina vidaus tarnybos pareigūnų darbo sąlygas, nenumato galimybių didinti darbo užmokesčio, neatliepia jų lūkesčių, todėl Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga kategoriškai nepritaria tokiems pakeitimams.

Pirmininkė

Irena Petraitienė